

STOLENSKI TROPRIČNIK

Št. 58.

St. Vid ob Glini

Sreda dne 19. sept. 1945.

POLOZAJ V TRSTU IN OKOLICI

Podpolkovnik H. S. S m u t s, zavezniški vrhovni komisar za Trstsko pokrajino je te dni podal poročilo o sedanji situaciji v Trstu in njegovi okolici. Iz njegovega poročila je razvidno, da so se v zadnjih dneh napetosti še bolj poostriale. Jugoslovanski osvobodilni odbor se bo kmalu prepričal, da bi se sodeloval z zavezniški pri upravi pokrajine. Osebe, ki ne odobravajo jugoslovanskega stališča, so po Smutzovem postopku z metodami, ki jih v najmilejši meri ne moremo imenovati demokratske, ustrahovane in terorizirane. Zavezniške oblasti so bile prisiljene, da sedaj odredijo, da se je mogoče poslužiti tudi smrtnih kazni, v primeru nedovoljene posesti orožja.

Najbolj pereča vprašanja, ki jih mora rešiti zavez. uprava.

Zavezniška uprava v Julijski krajini stoji, po pisanju "Kärntner Nachrichten" z dne 18. t. m., pred naslednjimi hudimi nalogami: ukrepi zoper jugoslovanske agitatorje, omogočitev povrnitve Italijanov, ki so bili odpeljani v Jugoslavijo, vprašanje tihotapljanja življenskih potrebščin in pa vprašanje dotoka Jugoslovancev iz drugih delov dežele na področje Trsta.

Sporazum med zavezniški in Jugoslavijo, sklenjen meseca julija.

Po sporazumu, sklenjenem med zavezniški in Jugoslavijo meseca julija, je bilo dogovorjeno, da bo Jugoslavija poslala nazaj v Italijo vse Italijane, ki so bili odpeljani v Jugoslavijo. To se pa doslej še ni zgodilo. Protitočno pa prestopajo številni Jugoslovanci obmejne črte, ki ločijo zapadno del Julijske krajine, ki je pod zavezniško vojaško upravo, od jugoslovanskega dela. Sedaj je zav. voj. uprava izdala posebne oseb. izkaznice, in to samo osebam, ki so pred 1. majem t. l. bivalne v Julijski krajini. Tudi zoper tihotapljenje življenskih potrebščin so bili storjeni po zavezniški voj. upravi ukrepi. Stalno prehrana se je sicer znatno izboljšala, kakor je bilo pred tremi meseci, obrok kruha pa je vendar še vedno nezadosten.

" PRIMORCI DEPORTIRANI V JUGOSLAVIJO "

V Trstu prireja višji častnik za civilne zadeve pri Zav. voj. upravi Jul. krajino polkov. B o w m a n vsako soboto tiskovne konference, pri katerih odgovarja ali on sam ali pa njegovi referenti, na različna vprašanja, ki mu jih postavljajo domači kakor tuji častnikarji. Tako je tudi na tiskovni konferenci v soboto dne 8. t. m. postavil polk. B. naslednje vprašanje: "Kaj se zima in primorski deportiranci se ne vračajo iz jugoslovanskih koncentracijskih taborišč; lahko je uganiti kaka usoda jih čaka, če je bila že v preteklih mesecih tako huda. Ali ZVU misli, da bi bilo mogoče primorati jugoslovansko vlado k spoštovanju pogojev iz najosnovnejših človeških zakonov?"

Polkovnik Bowman je odgovoril na to vprašanje takole: "če so tam in so trpeli poleti, bodo še bolj trpeli po zimi. Vprašanje o njihovem domnevni zadržanju je zelo resno, toda kar se tiče suverene vlade, je treba pri razpravi govoriti po diplomatski poti.", je zaključil polkovnik svoj odgovor. "Zavezniška vojaška uprava nima stikov z jugoslovansko vlado. Zato ne moremo storiti nikakih korakov pri suvereni jugoslovanski vladi."

"Misteriozni ljudje" v Trstu.

Na isti tiskov. konferenci v Trstu je neki časnikar vprašal polkovnika Bowmana: "Ali ZVU ne smatra za potrebno, da bi izvedla preiskavo o navzočnosti mnogih skrivnostnih, brez dvoma tujih ljudi v Trstu, ki ne opravljajo nobenega poklicnega in določenega dela, kakor se govori, in katerim ljudstvom po krivici ali pravici pripisuje krivdo za nasilno agitacijo proti svobodno mislečim?"

Polkovnik Bowman je na to vprašanje odgovoril: "Brez dvoma tisti del vojske, ki se zanima za te zadeve, ve za prisotnost teh ljudi, če se v resnici tukaj. ZVU trenutno nima interesa delati tovrstne preiskave." Polkovnik Bowman je še dodal, da se po njegovem mnenju tisti, ki se označujejo za tržaške noščane, dejansko tržaški noščani.

Vprašanje števila Jugoslovancev v Julijski krajini

Neki časnikar je vprašal na isti tisk. konferenci polkovnika Bowmana: "Ali ZVU ne smatra za potrebno, da bi izvedla nadzorstvo nad številko 70.000 slovenskih emigrantov iz kontroliranega področja Julij. krajine zaradi fašističnih preganjanj? Izvedenci, ki sicer nočejo dati točnih podatkov, menijo, sta v tem številu vsaj 2 ničli preveč". Polkovnik Bowman je odgovoril, da o tej številki ni bil sedaj prvič izražen dvom in je dodal, da ZVU nima drž. tezaževnih podatkov. Ko se je o tem govorilo na neki konferenci, so mnogi htevali nadaljnje podatke o teh številkah. "Ta številka je bila del vprašanja, kakor je bilo postavljeno", je dejal polkovnik.

"Belgrajska pogodba"

Zadnje vprašanje na omenjeni tisk. konferenci, je bilo naslednje: "Ali misli ZVU, da bi bile nogoče v zvezi z izpolnitvijo belgrajske pogodbe prisiliti jugoslov. vlado, da bi vrnila vse zasebno imovino, ki so jo njene člane spravile s področja zavezniške zasedbe?" Polkovnik Bowman je odgovoril, da je treba tudi to vprašanje obravnavati na diplomatski osnovi.

Jugoslovanski narostniki so ob oblotniški kartki za Anglijo poslali angl. kralju brzojavo s čestitkami. Karlj Jurij VI. se jim je zahvalil in izrazil željo, da tudi on želi jugoslov. narodu pravičen in trajen mir.

Včeraj je bila v Belgradu zaključeno razprava o 25 ustaskih generalov in viš. častnikih. Sodba bo izročena najbrž danes.

Po sinočnjem poročilu prezidenta Trumana amer. vojni minister Stimson podal ostavko.

Svet zun. ministrov 5. večeril v Londonu. Včeraj nadaljeval razpravo o ital. jugoslov. mejni. Pödpredsednik jugoslov. vlade Ed. Kardelj zastopal stališče svoje države in je pritisnil črte severno od Tržiča. Ital. delegacija seji ni bila prisotna, bila pa je obveščena jugoslov. stališču. Nasprotno pa bo jugoslov. delegacija navzočna, ko bo ital. delegacija podajala svoje stališče.

Sovjet. zunanji komisar Molotov je na nek. tiskov. konferenci rekel, da bo definiral stališče SZ o vprašanju ital. jugoslov. meje šele potem ko bo slišal mnenje Jugoslavije, Italije in dominionov. Odločitev mora biti fair. Po svojih žrtvah je Jugoslavija upravičena, da se njeno stališče upošteva.

Moški zbor ina črvi ob 1/2 8. v žup. cerkvi vajo.

Izpublikovana je bila danska zapostna ura.

